

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський національний аграрний університет
Освітня програма	6085 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

09.04.2021 р.

Справа № 0080/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Василь Лопушняк – головуючий,
Бутко Микола Олександрович,
Геник Ярослав Вячеславович,
Гончарова Олена Вікторівна,
Іванова Ірина Євгенівна,
Пастухов Валерій Іванович,
Роман Василишин,
Сатарова Тетяна Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Завідувач відділу якості освіти - Скляр Ірина – представник ЗВО,
Мельник Андрій Васильович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	6085
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 7, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі освітньої програми достатньо узгоджені з місією та стратегією ЗВО у контексті підготовки висококваліфікованих фахівців для потреб агропромислового сектору України, держави, науки, економіки та культури в цілому. Водночас враховуючи, що у процесі проектування цілей ОП важлива роль належить саме проектній групі та гаранту ОП, забезпечення структурованості змістовного наповнення ОП вимагає від згаданих осіб відповідної академічної кваліфікації у межах предметної області освітньої програми. Варто зазначити, що тільки один представник проектної групи (Ярошук Р.А.) має відповідну кваліфікацію за спеціальністю «Лісове господарство» (06.03.01 - лісові культури та фітомеліорація), академічна кваліфікація гаранта ОП Мельника А. В. (<https://scholar.google.com.ua/citations?user=X3CYalgAAAAJ&hl=uk> та <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0025276>) та Жердецької С. В. (https://scholar.google.com.ua/citations?user=3Nmjf_4AAAAJ&hl=ru та <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/1465828>) відповідає спеціальності «Агрономія» (06.01.09 - рослинництво).

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Експертною групою встановлено системний характер залучення зацікавлених сторін до перегляду та модернізації освітньої програми, однак наведені факти відповідного залучення, переважно мають відношення до удосконалення змістовного наповнення освітньої програми без обґрунтування їхнього узгодження з цілями освітньої програми та програмними результатами навчання. Недоречним є також представлення Чигринця Віктора Петровича рецензентом ОП (як представника роботодавців), оскільки він співробітник (зовнішній сумісник) випускової кафедри, а тому має конфлікт інтересів.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак сучасні тенденції розвитку спеціальності потребують врахування адаптації лісового господарства до наявних кліматичних змін та впровадження низьковуглецевого виробництва. У діючій освітній програмі ці аспекти ще не враховані, на жаль не передбачено їх врахування й у проєкті ОП на 2021-2022 н.р., хоча це є передумовою сталого розвитку, що чітко відображено у стратегії ЗВО на 2021-2025 рр. (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%8F.pdf>).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Зауваження до підкритерію 1.4 відображають необхідність системної роботи для підвищення якості освіти за цією ОП. Серед основних варто виокремити такі: 1. У передумові ОП вказано, що вона підготовлена на основі «Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 Лісове господарство, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 559». Вважаємо повідомити проектну групу, що згаданий стандарт був затверджений Наказом МОН України № 1342 від 5.12.2018 р. У проєкті ОП на 2021-

2022 н.р. ця невідповідність також присутня..... 2. Віднесення такої базової дисципліни лісівничого спрямування як «Лісівництво» до вибіркової складової освітньої програми вказує на наявність передумов не здатності освітньої програми досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, у повному обсязі. Зокрема, змістовне наповнення дисципліни «Лісівництво» є незамінним базисом для здобуття такого РН, як «Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності» (РН 5) у частині теорії та принципів ведення лісового господарства та, у тому числі, є передумовою для вивчення дисципліни «Лісовпорядкування». Детальніше про недоліки змістовного наповнення ОП і їхній вплив на можливість досягнення РН наведено у зауваженнях до критерію 2. 3. Ще одним недоліком представленої освітньої програми не дозволяє встановити можливість досягнення програмних результатів навчання для студентів, які вступили на навчання на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»). Наразі, за даними стипендіального рейтингу (https://drive.google.com/file/d/1iPY_MnxNXobW-tXzXzobA2czxel89HZn/view), у ЗВО підготовка таких здобувачів здійснюється (1 курс, 8 осіб). 4. Також є зауваження щодо формулювання пункту «Передумови» у змісті освітньої програми, який не відповідає вимогам відповідного стандарту. Зокрема, у змісті ОП зазначено: «...для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра ВНЗ має право скорочувати обсяг освітньої програми». Водночас стандартом регламентовано: «...на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перерахувати не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста)». Стандарт не дозволяє скорочувати обсяг освітньої програми. 5. Вказане у попередньому пункті твердження про право скорочувати обсяг ОП також є присутнім у проєкті ОП на 2021-2022 н.р. (https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/5_%D0%9E%D0%9F%D0%9F_%D0%BB%D1%81_%D0%B1%D0%B0%D0%BA_%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%9A%D0%A2_%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D0%B1%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf), що вказує на наявність певних системних недоліків у підході до формування ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг ОП 2020 року становить 240 кредитів ЄКТС для здобувачів вищої освіти, що вступають на базі повної загальної середньої освіти. Водночас серед зауважень варто відмітити такі: 1. Відсутня змістовна складова освітньої програми, яка б відображала особливості підготовки здобувачів вищої освіти, що вступають на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»). Наразі їхня підготовка здійснюється без публічно представленого відповідного нормативного супроводу. 2. Твердження ЗВО, що «...запитів на додаткову інформацію щодо скороченого терміну навчання під час роботи від ЕГ не було», не підтверджує логічність таких дій, оскільки значна частина здобувачів вищої освіти, за словами гаранта ОП, є випускниками фахових коледжів, а відповідно вони позбавлені можливості дізнатися про особливості їхньої підготовки, ще на етапі вступу до ЗВО. 3. Такий підхід не тільки не відповідає критерію публічності ЗВО, а й унеможливорює становлення у процесі акредитації логічності змістовної підготовки цих здобувачів, через відсутність конкретики щодо ОК, які підлягають перерахуванню повністю або частково.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Змістовне наповнення ОП є досить структурованим, однак містить вагомі недоліки, які ЗВО цілком здатен, за наявності бажання, вирішити протягом року. Зокрема: 1. Наявність різних форм контролю для вибіркової дисциплін, а також наявність у окремих з них курсових проєктів, які можуть бути невиконані, якщо ці ОК не будуть обрані. Це також зумовлює формування різного фактичного навантаження у здобувачів ОП, які оберуть різні ОК. 2. Порухнення принципу взаємопов'язаності ОК (с. 14 Рекомендацій...), оскільки навчальна практика з дисциплін «Лісівництво» та «Лісові розсадники та насінництво» є складовою обов'язкових компонентів ОП «Циклу дисциплін спеціальної (фахової) підготовки», а самі навчальні дисципліни віднесено до вибіркової складової ОП. Постає питання, яким чином студенти зможуть закріпити отримані теоретичні знання на практиці, якщо вони не оберуть ці дисципліни? 3. Відповідно до «Рекомендацій...» (стор. 14), обов'язкові ОК, включені до ОП, мають у сукупності призводити до досягнення програмних результатів навчання. Водночас навчальна дисципліна «Агрофармакологія», яка включена до обов'язкових компонентів ОП «Циклу дисциплін спеціальної (фахової) підготовки» не здатна забезпечити досягнення задекларованих РН 4 та 5, оскільки її змістовне наповнення (Основи агрономічної токсикології; Дія пестицидів на агроценози та сільськогосподарські культури; Технологія безпечного застосування пестицидів; Фізико-хімічні основи застосування пестицидів. Способи застосування фітофармакологічних засобів (згідно представленого

силабусу)) агрономічного спрямування не є базисом для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства; розуміння й застосовування особливостей процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства Наразі немає жодних галузевих нормативних документів, які б вказували на доцільність таких знань для фахівців лісового господарства. 4. Аналогічне зауваження до навчальної дисципліни «Системи технологій», яка включена до обов'язкових компонент ОП «Циклу дисциплін спеціальної (фахової) підготовки» не здатна забезпечити досягнення задекларованих РН 4 та 7, оскільки її змістовне наповнення (змістовні модулі: Агрохімія, Землеробство, Технологія вирощування польових культур, зокрема озимих та ярих культур тощо) агрономічного спрямування жодним не направлено на досягнення задекларованих фахових РН у тому числі й щодо здатності застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства... 5. Критичним недоліком ОП є віднесення фундаментальної лісівничої дисципліни «Лісівництво» до вибіркової складової освітньої програми, оскільки без її вивчення не можливо повноцінно забезпечити виконання ПР 5 іншими ОК, у тому числі й «Лісознавством». Змістовним базисом згаданого РН у відповідному стандарті слугували результати вивчення саме дисципліни «Лісівництво».

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Серед зауважень щодо узгодження змісту освітньої програми з відповідною предметною областю, такі: 1. Не достатньо структурована змістовна складова циклу обов'язкових дисциплін фахової підготовки. Зокрема, через включення ОК, які не забезпечують жодних фахових РН у межах ОП (зауваження до підкритерію 2.2) і за своїм змістовним наповненням не зовсім відповідають предметній області «Лісове господарство». 2. Не включення до складу обов'язкових компонент ОП «Циклу дисциплін спеціальної (фахової) підготовки» ОК «Біометрія», яка забезпечує набуття ПР 9 «Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання» та базисом для вивчення дисципліни «Лісова таксація». Дивно, але наразі відповідно до матриці відповідності ПРН з відповідними ОК, цей РН забезпечують такі компоненти як: Українська мова (ОК 1); Безпека праці (ОК 4); Озеленення населених місць (ОК 24) та інші фахові ОК, які у Силабусах не містять жодної складової щодо статистичної обробки лісової інформації.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

У ЗВО існує певна нормативна база, яка регламентує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами ВО, однак є низка проблемних питань щодо механізму вибору навчальних дисциплін, зокрема: 1. Недоліком формування індивідуальної освітньої траєкторії є встановлення мінімальної кількості здобувачів для організації вибіркового курсу на рівні 25 осіб, хоча й знаходиться у праві ЗВО здійснювати такий поділ. 2. Відповідно до «Рекомендацій..» (стор. 18), недоліками у контексті відповідності Критерію 2 вважаються ситуації, коли «.....частка ОК за вибором здобувачів не відповідає вимогам законодавства; дисципліни, що пропонуються на вибір, переважно дублюють одна одну (наприклад, різні за назвою дисципліни мають аналогічний зміст або переважно повторюють його)». У цьому контексті такі приклади притаманні також й цій ОП, зокрема такі ОК як: Лісова пірологія / Пожежі у природних екосистемах; Лісомисливське господарство / Основи егерської справи; Організація наукових досліджень / Методологія та системне мислення; Лісові розсадники та насінництво / Основи технологій вирощування садивного матеріалу тощо. 3. Силабуси для більшості з наведених дисциплін відсутні на сайті ЗВО у розділі «Елективні (вибіркові) дисципліни» <https://agro.snau.edu.ua/studentu/katalog-elektivnix-vibirkovix-disciplin/opp-lisove-gospodarstvo/>, а також у файлі наданому ЗВО на запит ЕГ. Тому не зрозуміло, які ПРН вони зможуть поглибити. Водночас, навчальна дисципліна «Лісові розсадники та насінництво» на понад 80 % дублює зміст окремого модуля у ОК 25 «Лісові культури». На вказаному сайті представлені силабуси навчальних дисциплін, які не мають жодного відношення до ОП 2020-2021 н.р.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію за винятком зауважень щодо навчальних практик з дисциплін вибіркового блоку.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію за винятком зауваження щодо неможливості встановити реальне фактичне навантаження здобувачів вищої освіти, які вступили на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»), через відсутність публічної інформації щодо навчального плану їхньої підготовки. Твердження ЗВО щодо відсутності відповідного запиту від ЕГ на цю інформацію, не є

обґрунтування відсутності цієї інформації у публічному просторі на сайті випускової кафедри. Це порушення принципів публічності й відкритості, враховуючи що вказана інформація не належить до обмеженого використання.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Освітня програма не унормовує, які саме освітні компоненти можуть бути опрацьовані у результаті впровадження окремих елементів дуальної освіти (про які згадано у звіті про самооцінювання та звіті ЕГ) і які компетентності це забезпечить.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Питання неформальної освіти у ЗВО врегульовані відповідним положенням, однак згадане положення носить досить загальний характер і не передбачає часткового врахування здобутих результатів у межах конкретних дисциплін. У силабусах навчальних дисциплін також відсутня інформація щодо визнання результатів здобутих у неформальній освіті, хоча вони, у першу чергу, мають відношення саме до конкретних навчальних дисциплін.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Зауваження наведені до підкритерію 2.4 вказують на існування певних проблем з повноцінним функціонуванням студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи у межах освітнього процесу за цією ОП.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Представлені на сайті ЗВО силабуси навчальних дисциплін (лише обмежена кількість навчальних дисциплін обов'язкового блоку й повністю відсутні для вибіркового блоку) не містять інформації про визнання результатів здобутих у неформальній освіті. Також у частині силабусів відсутня інформація щодо дотримання академічної доброчесності, а там це представлено, згадується лише заборона списування. Це вказує на певні недоліки у формуванні культури академічної доброчесності.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

З інформації наведеної на сайті ЗВО та офіційній сторінці випускової кафедри, студенти не досить активно приймають участь у роботі різних наукових конференцій. З аналізу матеріалів конференцій оприлюднено на сайті ЗВО, менше 10 % студентів ОП мають відповідні публікації.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Позитивні аспекти у цьому контексті ЗВО демонструє. Однак, варто зазначити, що окремі НПП кафедри, які задіяні у підготовці фахівців у межах цієї ОП не здійснюють системних наукових лісівничих досліджень, зокрема й гарант освітньої програми.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Зальні правила проведення контрольних заходів та інші аспекти пов'язані з цим процесом дійсно унормовані низкою положень ЗВО.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Питання академічної доброчесності у ЗВО на етапі становлення, уже наявні певні положення, які регулюють це питання, однак у більшості випадків акцентується увага лише на запобіганні плагіату. Результати опитування студентів, на які є посилання у звіті про самооцінювання, не зачіпає більшість питань щодо порушення академічної доброчесності, окрім нестатутних відносин. На сьогодні практично у всіх ЗВО є окремі порушення академічної доброчесності, адже українські студенти тільки на шляху розуміння негативного впливу для їхнього фахового рівня таких елементів навчального процесу як списування, виконання на замовлення курсових та дипломних робіт тощо. На даному етапі головне не приховати наявність таких явищ, а вжити заходів для їх унеможливлення у майбутньому.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Варто зазначити, що у складі випускової кафедри садово-паркового та лісового господарства є штатні науково-педагогічні працівники, які мають наукові ступені за спеціальностями лісівничого профілю: 06.03.01; 06.03.02; 06.03.03. Водночас є зауваження до академічної кваліфікації гаранта освітньої програми, наукова ступінь і вчене звання якого, а також його науковий доробок і сучасні наукові дослідження не відповідають предметній області лісового господарства. Крім цього ЗВО не представлено інформацію про академічну та професійну кваліфікацію викладачів, задіяних у освітньому процесі за цією програмою, у повному обсязі.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

За формалізацією процедур, зміст відповідає вимогам підкритерію, однак при конкурсному доборі викладачів, їхня академічна кваліфікація й її відповідність спеціальності 205, не завжди враховується. Це вказує на певні проблеми із формування належного кадрового потенціалу. Значна частина НПП, які здійснюють викладання фахових дисциплін мають базову освіту та наукову кваліфікацію за спеціальністю «Агрономія».

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, однак професійний розвиток НПП відбувається в основному за екологічним та сільськогосподарським спрямуванням, а не лісгосподарським.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, однак потребує підсилення для розвитку сучасних напрямів функціонування освітньої спеціальності «Лісове господарство», зокрема у межах цифрової трансформації суспільства.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, однак у публічному просторі відсутнє підтвердження процесу анкетування здобувачів вищої освіти щодо врахування у освітній діяльності їхніх потреб та інтересів, а також задоволеності ними освітнім середовищем та матеріальними ресурсами.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, однак на сайті ЗВО та випускової кафедри відсутнє підтвердження процесу системного моніторингу змісту освітньої програми.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

У відомостях про самооцінювання та у звіті експертної групи декларується активна участь студентів у перегляді освітньої програми. При цьому, у згаданих матеріалах практично відсутня конкретна інформація (за винятком зменшення кількості вибіркового дисциплін), про пропозиції студентів щодо покращення змісту ОП і яким чином були враховані (чи обґрунтовано не враховані) ці пропозиції.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У звіті про самооцінювання декларується активна участь стейкхолдерів у перегляді освітньої програми. Однак окрім наявності протоколів засідання стейкхолдерів, реальних фактів підтвердження участі роботодавців у процесі періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості, не встановлено.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Процес реагування на виявлені недоліки у освітній програмі підтверджується низкою положень. Однак, не відображено конкретного механізму реалізації цього процесу на посиланням на конкретні недоліки, які були виправлені. Підтверджені наявності реального процесу реагування на виявлені недоліки недостатньо.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Наведені раніше зауваження (до попередніх підкритеріїв) вказують, що на формування культури якості у ЗВО потрібно ще докласти зусиль усім учасникам освітнього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті ЗВО недостатньо інформації, яка б ілюструвала реальні процеси у межах освітньої програми (текстові та фото повідомлення щодо навчального процесу, практичної підготовки, результатів засідань різних рад й комісій щодо покращення змісту ОП тощо).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

ЗВО варто звернути увагу на сучасні тенденції розвитку спеціальності, зокрема врахування адаптації лісового господарства до найважливіших кліматичних змін. Освітню програму необхідно скорегувати у напрямі удосконалення структурно-логічної схеми та забезпечення представлення інформації щодо освітньої траєкторії студентів, які вступили на навчання на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»). Формулювання пункту «Передумови» у змісті освітньої програми привести у відповідність з вимогам відповідного стандарту вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ЗВО варто активізувати роботу щодо удосконалення змісту освітньої програми у напрямі узгодження освітніх компонентів, які ЗВО буде визнавати та перезараховувати (не більше ніж 60 кредитів ЄКТС), із загальною структурою освітньої програми «Лісове господарство». Зміст освітньої програми повинен чітко відображати механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти. Водночас необхідно доповнити цикл обов'язкових фазових дисциплін фундаментальними навчальними курсами, відповідно до зауваження до критерію 2. Для забезпечення ефективного формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти ЗВО бажано переглянути встановлені нормативи мінімальної кількості здобувачів для організації вибіркового курсу, в бік зниження цього показника. Варто також системно проаналізувати інші зауваження й конструктивно врахувати їх для покращення змісту підготовки фахівців лісового господарства.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ЗВО слід конкретизувати у силабусах навчальних дисциплін питання визнання результатів здобутих у неформальній освіті. Також необхідно максимізувати представлення на сайті ЗВО силабусів (навчальних робочих програм) усіх освітніх компонентів за відповідною освітньою програмою.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ЗВО варто працювати над удосконаленням студентоцентрированого підходу та принципів академічної свободи, у тому числі, усунувши представленні у вибірковій частині навчальні дисципліни, які дублюють одна одну за змістом. Активізувати участь студентів та науково-педагогічних працівників у роботі різних наукових конференцій та залучати їх до виконання науково-дослідних робіт саме за спеціальністю «Лісове господарство». Для підвищення якості викладання за освітньою програмою, слід враховувати науковий потенціал викладачів та пропонувати їм для викладання навчальні дисципліни за напрямом їх наукових досліджень.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ЗВО варто унормувати питання інформування здобувачів щодо дотримання академічної доброчесності (не тільки заборона списування), зокрема у силабусах навчальних дисциплін. Також продовжити популяризацію академічної доброчесності на всіх етапах освітнього процесу.

Критерій 6. Людські ресурси

ЗВО варто залучити до складу випускової кафедри садово-паркового та лісового господарства штатних науково-педагогічних працівників (у тому числі й гаранта освітньої програми), які мають наукові ступені за спеціальностями лісівничого профілю: 06.03.01; 06.03.02; 06.03.03. (або 205 для докторів філософії), що дозволить підвищити якість освітнього процесу у межах освітньої програми «Лісове господарство». Також необхідно активізувати наукову роботу НПП випускової кафедри за лісівничим спрямуванням, у тому числі й у напрямі інтернаціоналізації наукових

досліджень. Слід робити акцент на максимізацію підвищення наукової кваліфікації штатних співробітників через вступ до аспірантури за відповідною спеціальністю (205 – Лісове господарство).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ЗВО необхідно направити зусилля на постійне оновлення матеріально технічної бази з врахуванням сучасних тенденцій розвитку лісівничої практики, зокрема у напрямі цифрової трансформації суспільства.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

За сайті ЗВО варто розміщувати інформацію про студентські ініціативи щодо покращення змісту освітньої програми для стимулювання їх зацікавленості впливати за формування їх фахового рівня.

Критерій 9. Прозорість та публічність

На сайті ЗВО варто збільшити кількість інформації, яка б ілюструвала реальні процеси у межах освітньої програми (текстові та фото повідомлення щодо навчального процесу, практичної підготовки, результатів засідань різних рад й комісій щодо покращення змісту ОП тощо).

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Заява Власенка ВА Голові Галузевої експертної ради 20.pdf</i>	K4Fc+zluIcRwF3S2TON6bheTahOsuOfHo5ENTQPU 6B4=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ